

Pöytäkirja

25.10.2021

VN/4312/2021

VN/4312/2021-STM-17

Rahapelipoliittisen ohjelman kokouksen pöytäkirja 25.10.2021

Aika maanantai 25.10.2021 kello 9.00 -11.00

Paikka Teams –kokous

Läsnä Jari Keinänen (STM, pj.)
 Mari Pajula (STM)
 Jukka Tukia (SM)
 Elina Rydman (SM)
 Esko Pyykkönen (VNK), paikalla kello 9.32 alkaen
 Saaramia Varvio (POHA)
 Jani Selin (THL)
 Maria Heiskanen (THL)
 Liisa Palola (STM)
 asiakohdassa 3. Erkki Liikanen ja
 asiakohdassa 4. Tapio Jaakkola

1 Kokouksen avaus

Puheenjohtaja avasi kokouksen kello 9.00.

2 Edellisen kokouksen pöytäkirja

Puheenjohtaja kävi läpi edellisen kokouksen pöytäkirjan. Sovittiin, että pöytäkirjaan voi jättää vielä kommentteja kirjallisesti kokouksen jälkeen.

3 Rahapelitoiminnan tuotto ja tuotonjako sekä haittojen ehkäisy: Erkki Liikanen

Työryhmälle kerrottiin rahapelitoiminnan kokonaiskuvasta tehdystä työryhmän selvityksestä, jonka neljästä vaihtoehdosta kahta, osittaisuudistusta ja kokonaisuudistusta, esitettiin vaihtoehdoiksi jatkotyötä varten. Työn tavoitteena oli löytää vaihtoehto, jossa estetään kannustimien ja tavoitteiden ristiriitaisuus. Tarkoituksena oli löytää läpinäkyvä, tehokas ja eettinen vaihtoehto, jolla lisätään toiminnan suunnitelmallisuutta. Uudistusvaihtoehdoissa tuotto siirrettäisiin joko osittain tai kokonaan yleiskatteelliseen budjettiin.

Kokonaisuudistuksessa kaikki tuotot siirrettäisiin tulopuolelle ja menokehykseen lisätään samaa suuruusluokkaa oleva summa. Tuotot eivät saa altistua poliittiselle kamppailulle ja menojen käsittelystä tulee riippumatonta, koska hallituksen täytyy määritellä menoille tavoitteet. Kehykset voisivat olla yli vaalikausien mittaisia siirtymävaiheessa, mikä loisi ennustettavuutta menopuolella. Toinen vaihtoehto on, että osa tuotoista siirretään yleiskatteelliseen budjettiin.

Työryhmässä keskusteltiin siitä, millä tavalla esitetty malli huomioi haittojen ehkäisyn. Kannustinten ristiriita tekee tilanteen hankalaksi, koska tavoitteet ovat eri suuntaisia järjestelmän sisällä. Esitetty malli tekee järjestelmää selkeämmäksi ja toiminta jää yleisemmälle tasolle sekä se on rakenteellisesti turvallisin vaihtoehto haittojen

Postiosoite
Postadress
Postal Address
 Sosiaali- ja terveysministeriö

Käyntiosoite
Besöksadress
Office

Puhelin
Telefon
Telephone

Faksi
Fax
Fax

s-posti, internet
e-post, internet
e-mail, internet

PL 33
 00023 Valtioneuvosto

Meritullinkatu 8
 Helsinki

29 516 001
 35 829 516 001

295 163 415
 358 295 163 415

kirjaamo@stm.fi
 stm.fi

ehkäisyn kannalta. Keskustelussa tuotiin esiin rahapelituottojärjestelmän regressiivisyys, jossa ongelmat osuvat suhteellisesti enemmän alimpiin tuloluokkiin. Keskusteluissa nousi esiin riski valtion fiskaalisen intressin kasvusta, koska valtion budjetin paikkaamiseksi tarvitaan yhä enemmän rahapelituottoja. Todettiin, että valtio on yleisen valvonnan piirissä ja kontrollissa eikä valtion fiskaalisen intressin kasvu ole mahdollista tai todennäköistä.

Uudistuksen taustalla on ollut ajatus, että edunsaajien yhteys rahapelituottoihin katkaistaan kokonaan. EU-oikeudellisesta näkökulmasta monopolijärjestelmää voidaan perustella haittojen ehkäisyllä eikä tuotoilla. Tuottojen alenemisesta johtuvat sopeutukset tulisi tehdä jo tänä vuonna. Uudistuksella haetaan periaatteellista parannusta budjettijärjestelmään ja rahapelihaittojen ehkäisyn näkökulmasta parempaa kokonaisratkaisua.

4 Arpajaislain 52 §:n mukainen työskentely: Tapio Jaakkola

Työryhmälle esiteltiin arpajaislain 52 §:n mukaista työskentelyä vuosina 2002-2020. Toiminnan perustana on ollut tiedontuotanto sekä tietopohjan ja tutkimuksen lisääminen. Toiminta on tuottanut asiantuntijuutta rahapelipolitiikan ja päätöksenteon tueksi sekä lainsäädännön valmisteluun. Toiminnan lähtökohtana on rahapelihaittojen ehkäisy ja hoito, joka perustuu parhaimpaan käytössä olevaan tietoon ja niihin vaikuttavista menetelmistä. Suomalainen rahapelitutkimus on kehittynyt 52 §:n rahoituksella. Julkaisujen määrä on ollut runsasta ja tutkimusta tarvitaan palvelujärjestelmän tiedolla ohjaamiseen. Rahapelaaminen on integroitu osaksi joitakin tietojärjestelmiä ja edelleen puuttuu tietoa, miten rahapeliongelma näkyy palvelujärjestelmässä. Haasteena on rahapeliongelman näkymättömyys sote-huollon palvelujärjestelmässä.

Hoidon kehittämistyö käynnistyi ja THL:n tuli mukaan vuonna 2009. Kehittäminen suunnattiin kiireellisimmin tarvittaviin palveluihin (Pelipoikki- ohjelma, Peliklinikka 2010, YTHS 2012-2013). Jatkossa rahapeliongelman hoitoa tulee integroida mielenterveyspalveluihin. Sote-ammattilaisten osaamista on kehitetty koulutuksilla, osaamista on kartoitettu ja tuotettu verkkokoulutusta.

Rahapelihaittojen ehkäisyn kehittämiseksi on tehty rahapelihaittojen vähentämiseen tähtäviä toimia mm. EPT – laki vuonna 2015, THL:n tuottama toimintaohjelma osana kuntien ehkäisevää päihdetyötä, kuntatukihanke, viety ehkäisyn ja hoidon kehittäminen osaksi kuntien mielenterveys ja -päihdesuunnitelmia sekä sosiaaliryöön kehittämishanke. Kirjallinen katsaus 52 §:n kokonaisuuden työstä valmistuu marraskuun puolivälissä.

Yhtiö on ollut jossain määrin mukana kehitystyössä. Yhtiön kanssa on ollut yhteisiä rajapintoja tutkimuksessa ja tuen tarjoamisessa. Tutkimus on saanut jonkin verran käyttöön peliyhtiön peli- ja pelaajadataa.

Keskusteluissa nousi esiin, että toimintaympäristön kehittyessä on tullut esiin jotain asioita, mihin tulisi kiinnittää jatkossa enemmän huomiota. Näitä ovat muun muassa palvelujärjestelmän ohjaus, joka tarvitsee tuekseen isää tutkimusta, parempi käsitys hoidon saatavuudesta ja saavutettavuudesta, peliongelmaisen kohtaamisesta eri palveluissa sekä tietoa hoidon integraatiosta mielenterveyspalveluihin. Näiden lisäksi rahapelihaittojen ehkäisyn kehittämiseen tarvitaan huomattavasti enemmän resursseja nykyiseen verrattuna. Nähtiin tärkeänä, että tutkimustuloksia saataisiin vietyä enemmän kentälle ja ne muutettaisiin käytännöiksi hoidon ja ehkäisyn kehittämiseen. Todettiin, että rahapelipoliittisen ohjelman viestinnässä voidaan tuoda näitä asioita esille.

5 Työsuunnitelma

Työryhmälle esitettiin tarkempi ajankohtaiskatsaus työsuunnitelmasta ja käytiin läpi tulevien kokousten sisältöä. Tähän mennessä olleista kokouksista esiteltiin muutamia nostoja sekä kerrottiin ohjelman kehystyksestä ja teemojen sisällöistä. Käytiin läpi kuulemisen ja osallistamisen osalta tulevat verkkokyselyt sekä viestinnälliset toimenpiteet. Tutkimus ja indikaattorit -osiota esitellään seuraavassa työryhmäkokouksessa. Digipelaamisesta on tulossa keskustelutilaisuus 17.11. Työryhmän jäseniä pyydettiin osallistumaan kokouksiin mielenkiinnon mukaan ilmoittautumalla sihteeristölle.

Seuraava työryhmän kokous on maanantaina 22.11.2021

6 Muut asiat

Kokouksessa ei käsitelty muita aiheita.

7 Kokouksen päättäminen

Puheenjohtaja päätti kokouksen kello 10.52

Liitteet -

Jakelu Virkamiestyöryhmä

Tiedoksi